

OUDHEIDKUNDIGE KRONIEK

Het Slagveld en de omliggende straten

Deze bijdrage van Alfons Van Werveke verscheen in "De Gazet van Gent" van 16 oktober 1921.

Twee weken geleden hebben wij gezegd, dat het gedeelte van het *Hof ter Posterne*, buiten de oude vestingen, een wijk besloeg, die men *Slagveld* heette. Dat beteekent niet een plaats waar twee legers tegen elkander streden. De namen van de omliggende straten doen ons de ware beteekenis van dien naam kennen. Merken we terloops aan, dat slagveld niet in zijn huidige beteekenis is gebruikt in de middeleeuwen, althans wij hebben het nooit als dusdanig ontmoet en ook in het Middelnederlandsch Woordenboek van Verdam is het niet te vinden.

Het Slagveld was begrensd door de *Brandstraat*, waarmede wij ons reeds bezig hielden, de *Houtleie*, de *Maagdestraat*, de *Papegaaistraat* en den *Galgenberg*, waarna de *Holstraat* leidt.

De *Houtleie*, de oude vestinggracht, en den aangrenzenden oever noemde men in de middeleeuwen kortweg de *Gracht* of de *Leie*. De houthandelaars leidden langs den oever hun hout in stapels, blokken, planken, mutsaards, enz.

In de XVIe eeuw was het zelfs verboden elders dan aldaar hout te leggen op den openbaren weg, en op dat tijdstip heet men de kaai de *Houtleie*. Die gracht welke men gedurende lange jaren had laten toeslijken, werd opgevuld in 1899. Volgens onze bescheiden meening was ze veel meer schilderachtig dan de lange omheiningsmuur, dien men er sedertdien heeft gebouwd.

De *Maagdestraat*, wordt alzoo reeds genoemd in de XIVe eeuw; we weten niet waarom.

De wijk, waarover we handelen, maakt slechts deel uit van de stad sedert 1274 en nog is het pas in 1299 dat de Graaf van Vlaanderen den koop bevestigde. Het is echter hoogst waarschijnlijk, dat de stad sedert lang reeds een gedeelte van den heuvel, die er lag, had gehoord om er haar galg, haar wielen en haar mik

te plaatsen, want we vinden nergens binnen de oude vestingen een spoor van een galgeveld. De huidige naam *Galgenberg* zal dus wijzen op de eerste strafplaats der stad.

Toen de wijk bepaald aan de stad kwam (1299), werd op de *Muide*, die de Schepenen terzelfdertijd kochten, een ander galgeveld gemaakt. De plaats, langs den Meulesteedschen steenweg gelegen, is heden ten dag nog als *Galgenberg* bekend.

Op den heuvel nevens het *Slagveld* stonden verschillende molens, enkele om graan te malen, andere om olie te slaan. Elke molen droeg een naam : zoo vinden we vermeld den *Rooden Molen*, den *Koelmolen*, de *Bakkerinne*, *Wispelberg*. Verschillende oorkonden leeren ons, dat het op dezen laatsten was, dat de drie gilden van de stad, Sint-Joris-, Sint-Sebastiaan- en Sint-Antoniushilde, naar den papegaai schoten in de XVde eeuw. Daarom werd *Wispelberg* den *Papegaaimolen* geheeten, en die naam verdringt den anderen in de XVIde eeuw.

Daar de papegaaischieting van de gilden een gebeurtenis van belang was, moet men niet verwonderd zijn, dat de straat, die naar den *Papegaaimolen* leidde, reeds in de XVIde eeuw de *Papegaaistraat* heette, welk woord niet mag vertaald worden door *rue du Perroquet*, maar door *rue du Papegai*. De molenberg van den *Papegaaimolen*, welke de Maatschappij van Landbouw en Kruidkunde eerst tot een soort amphitheater had ingericht, verdween in 1867, om plaats te maken voor de groote zaal van het Casino.

Wij hebben gezegd, dat op den *Galgenberg* verschillende molens stonden, waar de olie uit het koolzaad werd geslagen. Die molens heetten slagmolens, de molenaars, olieslagers. Dit laatste woord werd uitgesproken en geschreven *oolslagher*, *hoolslagher*; in de XVde eeuw verschijnen *olislagher*, *holslaghere*. Het is dan ook natuurlijk, dat de straat, die van de Hoogstraat naar de *slagmolens* liep, *Oolstrate*, *Hoelstrate*, *Holestrate*, *Hoolstrate* geheeten werd, waarvan *Holstrate* werd gemaakt, dat men in 1812 vertaald heeft door *rue de la Caverne*, als het *rue de la Navette* moest zijn.

En *Slagveld*? De grond wordt soms eenvoudig weg *Veld* geheeten, maar meest ontmoet men *Slagveld*. Het strekte zich uit tot aan den voet van de slagmolens, tot aan den *Galgenberg*. Het is natuurlijk daar, dat de oorsprong van den naam te vinden is, die dus beteekent het veld, aan den voet van de slagmolens, en niet is wat men heden ten dage door slagveld verstaat.

A. VAN WERVEKE